

Programområde Arkitektur og Middleware

Danske biblioteker i WorldCat implementering

Rapport fra DEFF-projektet

December 2010

Indledning	3
Samarbejdet med OCLC	3
WorldCat som katalogiseringskilde	4
Danske biblioteker i WorldCat's biblioteksregister	5
Eksport til WorldCat	5
Samspil med end user grænsefladen worldcat.org	7
Yderligere undersøgelser og analyser	9
Samspil med WorldCat's professionelle værktøjer	10
Samspil med WorldCat/FirstSearch og bibliotekets katalog	13
Samspil med WorldCat's professionelle værktøjer – automatisk udveksling	13
Artikler og præsentationer på konferencer	14
Styregruppens arbejde	15
Mulige opfølgninger til projektet	15
Bilag	16
Bilag 1: Projektansøgning	17
Bilag 2: Adgang til og genbrug af katalogposter fra WorldCat	23
Bilag 3: Notat om inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC	25
Bilag 4: Oversigt over projektets aktiviteter og møder	29

Indledning

DEFF-projektet *Danske biblioteker i WorldCat implementering* er en videreførelse af det forudgående analyse og forberedelsesprojekt, der blev afsluttet ultimo 2008 sammenfaldende med at der blev indgået en aftale mellem DBC og OCLC om samarbejde med bl.a. genbrug af poster fra WorldCat og upload af danske bibliotekers katalogiseringer og beholdninger i WorldCat.

Denne afrapportering af DEFF-projektet *Danske biblioteker i WorldCat implementering* dækker ikke alene DEFF-projektet, men også de hermed sammenhængende aktiviteter i DanBib-regi.

Projektet har taget lidt længere tid end oprindeligt estimeret. Der har været forskellige forhold til grund herfor - og der er i forløbet lagt vægt på at sikre de optimale løsninger frem for hurtige løsninger.

Med afslutning af DEFF-projektet er implementeringen af DEFF-elementerne på plads. Enkelte dele af DanBib-projektet er ikke afsluttet, men er forberedt og planlagt gennemført i de kommende måneder.

Samarbejdet med OCLC

Der har siden aftalen med OCLC december 2008 været en løbende kontakt med OCLC om realiseringen af dette samarbejde. Rapporten fra analyseprojektet har været retningsgivende for implementeringsprocessen, men der har naturligvis undervejs vist sig mange forskellige udfordringer. Det betyder i sagens natur at der er en række mindre forskelle i forhold til oplægget fra 2008-rapporten.

Af størst praktisk betydning har været at styregruppen måtte designe et krydsreferenceregister for at kunne håndtere en række basale funktioner i det fremtidige samarbejde: løbende opdatering af WorldCat, levering til WorldCat af beholdningsnoter for tidsskrifter samt viderestilling fra WorldCat til bibliotek.dk på titelniveau.

Udover det praktiske samarbejde har der været to møder mellem styregruppen og officielle repræsentanter for OCLC og styregruppen har deltaget i det første møde i EMEA-regionen (Europa, Mellemøsten og Afrika) i OCLCs nyetablerede Governance Structure.

I aftalen fra december 2008 blev undladt henvisningen til OCLC's politik for genbrug af bibliografiske poster, da denne var under revision. I stedet blev i aftalen præciseret at partnerne efter evt. aftaleophør fortsat vil have brugsret til importerede poster. Der har været en animeret debat om "WorldCat Record Use Policy", som er konkluderet med følgende status <http://www.oclc.org/worldcat/recorduse/default.htm>. Der er tale om en afbalanceret model, som vores aftale med OCLC ligger indenfor.

WorldCat som katalogiseringskilde

Formålet med aktiviteten *WorldCat som katalogiseringskilde* har været at samle og tilgængeliggøre erfaringerne fra projekt 2008, hvor 8 folke- og forskningsbiblioteker hen over sommeren 2008 testede genbrugsniveauet for udnyttelse af WorldCat til formålet. Som planlagt er dette resulteret i en beskrivelse af arbejdsgange og tips i forbindelse med brugen af WorldCat til genbrug.

Adgangen til genbrug af poster fra WorldCat blev holdt åben efter afslutning af testen for både folke- og forskningsbiblioteker.

Udarbejdelse af dokumentationen blev delegeret til Statsbiblioteket, hvis arbejdsgruppe bestod af Grethe Lindgreen, Henning Midtgaard Hanssen, John Kruuse og Helle Brink. Der blev udarbejdet et spørgeskema for at indhøste erfaringer fra brugen af WorldCat som katalogiseringskilde. Skemaet blev udsendt til 41 katalogisatorer på Statsbiblioteket og ved bibliotekerne ved institutter ved Århus Universitet i efteråret 2009. Der var lav svarprocent, men resultaterne understøttede projektgruppens fornemmelse, at genbrug fra WorldCat var iværksat og fungerede efter hensigten.

Et udkast til rapport var til høring hos de fire primære partnerbiblioteker: Det Kongelige bibliotek, Syddansk Universitetsbibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek og Danmarks Pædagogiske Bibliotek. Det gav anledning til nogle få rettelser/tilføjelser.

En sammenfatning af de indkomne skemaer samt retningslinjer og tips til genbrugskatalogisering fra WorldCat forelå i august 2010 med rapporten: Adgang til og genbrug af katalogposter fra WorldCat – (se bilag 2)

Rapporten giver en kort præsentation af WorldCat og adgangsforholdene for danske biblioteker. Der er en gennemgang af mulighederne for genbrug af katalogposter fra WorldCat gennem netpunkt.dk og Zpunkt, og rapporten indeholder en kort beskrivelse af datamodellen for WorldCat, katalogiseringsniveauer, flerbindsværker samt udvalgte felter som har særlig betydning i forbindelse med genbrug.

Rapporten har imødekommet de opridsede punkter for strategi og metode som forudsat i projektbeskrivelsen på nær punktet om en afsluttende workshop for alle bibliotekstyper. Aktiviteten er derfor i praksis ”overhalet indenom” og Styregruppen har efter indkaldte tilkendegivelser vurderet, at der ikke var/er behov for en egentlig workshop om emnet, da de spørgsmål, der er dukket op undervejs, nemt har kunnet håndteres. Rapportens hovedforfatter er Henning Midtgaard Hanssen, Statsbiblioteket.

DBC foretager hver måned en optælling i DanBib over poster, som er genbrugt fra WorldCat; for 2010 forventes det samlede antal genbrugte poster at blive lidt under 20.000 med Statsbiblioteket, Det Kongelige Bibliotek, Syddansk Universitetsbibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek og Aalborg Universitetsbibliotek som de biblioteker, som genbruger flest poster, men også folkebibliotekerne er godt på vej. Dertil kommer Danmarks Tekniske Informationscenter (DTIC), som har genbrugt en del poster, men pt. ikke indgår i optællingen.

Danske biblioteker i WorldCat's biblioteksregister

Eksport fra VIP

Med henblik på at sikre at danske biblioteker er beskrevet korrekt etableres en fælles samlet opdatering fra VIP-basen til WorldCat Registry:

<http://www.worldcat.org/registry/Institutions>

Denne aktivitet har været en fælles opgave for alle danske biblioteker og finansieringen af implementeringen deles derfor mellem DBC og DEFF projektet som udgangspunkt 50/50.

Da OCLC ikke har et standard importformat, er der i projektet defineret et XML-format til eksport, som OCLC har accepteret. Der er defineret et antal nye felter i VIP, således at alle relevante felter i WorldCat Registry kan opdateres fra VIP. Herved er det sikret at danske biblioteker ikke skal opdatere WorldCat Registry direkte, men kan fortsætte med at holde data i VIP ajour.

Der er etableret en rutine, således at der sendes XML-filer med nye og opdaterede biblioteksposter samt en liste over slettede biblioteker. Der sker alene en overførsel af data svarende til biblioteksvæsener, mens de enkelte betjeningssteder ikke medtages.

Eksporten fra VIP til WorldCat Registry sikrer at data om danske biblioteker bliver vedligeholdt løbende uden at de enkelte biblioteker skal gøre andet end at end at vedligeholde informationerne i VIP-basen.

Revision af danske biblioteker i WorldCat registry

Der er gennemført en detaljeret gennemgang af de tidligere registreringer af danske biblioteker i WorldCat Registry. En lang række nedlagte og sammenlagte biblioteker er foreslået slettet, mens de registrerede aktive biblioteker er afmærket til fremtidig vedligeholdelse automatisk fra VIP-basen.

Af revisionsarbejdet er det fremgået at WorldCat Registry indeholdt alle kendte kunder og kontakter over en meget lang tidsperiode. Eksempelvis fandtes stadig før revisionen en institution, som blev nedlagt for 20 år siden.

Eksport til WorldCat

Eksport til WorldCat ligger udenfor DEFF-projektet og er gennemført af DBC som en del af DanBib-opgaven.

DBC gennemførte i efteråret 2009 den initiale eksport af bibliotek.dk til WorldCat, i generelle vendinger:

- Alle poster i bibliotek.dk blev eksporteret

- Der blev eksporteret enkeltposter, dvs. bibliotekernes egne poster før udgavematch i DanBib
- Alle poster blev forsynet med en lokalisering til bibliotek.dk
- På poster fra RS-bibliotekerne (se nedenfor) påførtes desuden lokalisering til det pågældende RS-bibliotek, dog ikke poster med 096*u (ikke til hjemlån etc.)
- På poster fra Statsbiblioteket påførtes kun lokalisering til Statsbiblioteket på dansk materiale.

Der blev ikke eksporteret artikel- og anmeldelsesposter eller andre specielle posttyper. Posterne blev konverteret til MARC21 og alle poster blev forsynet med ”dan” som katalogiseringskilde (felt 040).

OCLC modtog ca. 14 mio. poster fra bibliotek.dk. Dette førte til ca. 7,8 mio. bibliotek.dk-lokaliseringer i worldcat.org. I FirstSearch-grænsefladen til WorldCat er desuden RS-bibliotekernes lokaliseringer gjort synlige.

RS-bibliotekerne med antal lokaliseringer i WorldCat, iflg. OCLC:

Statsbiblioteket	749.710	Kun lokalisering til danske titler
Det Kongelige Bibliotek	1.987.667	
Roskilde Universitetsbibliotek	321.947	
Syddansk Universitetsbibliotek	783.269	
CBS Bibliotek	225.502	
ASB Biblioteket	62.073	
Danmarks Pædagogiske Bibliotek	266.497	
Det Biovidenskabelige Fakultetsbibliotek	144.577	Nyere poster indgår i KB
Det Farmaceutiske Fakultetsbibliotek	7.086	Nyere poster indgår i KB
Nordisk Institut for Asienstudier	36.902	

Den initiale eksport kom til at strække sig over 3-4 måneder, idet OCLC kun kunne håndtere filer med op til 90.000 poster ad gangen. I begyndelsen af 2010 var alle poster blevet behandlet af OCLC og efter aftale slettede OCLC alle ældre DPB-lokaliseringer samt de meget forældede periodicabeholdninger (NOSP-posterne) til danske forskningsbiblioteker.

I løbet af nogle måneder konstaterede Danmarks Pædagogiske Bibliotek en mærkbar nedgang i antallet af bestillinger fra udenlandske biblioteker. En første henvendelse til OCLC viste at de ikke var i stand til at forklare uregelmæssighederne. Styregruppen besluttede derfor at omprioritere projektets midler, således at der er brugt ressourcer på at analysere problemet med henblik på at finde den bedst mulige løsning. Analysearbejdet førte indirekte til en dybere forståelse af datamodellen og søgestrukturen i WorldCat og dermed nyttig viden i det fremtidige samarbejde med OCLC.

I forhold til DPB kunne vi konstatere, at hovedproblemet hang sammen med, at der ikke var eksporteret bibliotekets lokaliseringer fra poster, som indeholdt oplysninger af typen: ikke til hjemlån (felt 096 delfelt u), jf. ovenfor.

Spørgsmålet om poster med 096 delfelt u blev derefter taget op til generel behandling på et netværksmøde i september 2010 og efterfølgende blev RS-bibliotekerne bedt om at forholde sig til spørgsmålet forud for igangsættelse af den løbende (ongoing) eksport af poster og lokaliseringer.

Resultatet af dette rundspørge blev, at 6 biblioteker (SB, SDUB, ASB, CBS, DPB og Life) ønskede lokaliseringer på alle materialer uanset begrænsninger, medens 3 biblioteker (KB, RUB og DFB) kun ønskede lokaliseringer på materialer uden begrænsninger. Samtidig meddelte NIAS, at de ønskede at udtræde som RS-bibliotek, medens SB valgte at ophæve begrænsningerne vedr. udenlandsk materiale. Disse ændringer vil blive indarbejdet i den løbende leverance af poster til WorldCat, som blev igangsat i november 2010.

Den sidste del af eksporten, der omfatter eksport af specielle poster med beholdningsnoter for trykte tidsskrifter, forventes etableret i januar 2011.

RS-bibliotekerne er taget med på råd, dels ved et møde den 29. november 2010, og dels ved korrespondance. På baggrund heraf udsender DBC i slutningen af året et konkret oplæg til godkendelse.

På falderebet blev rejst et spørgsmål om poster, som deltagende biblioteker ikke havde rettigheder til at videresende til WorldCat. Der var ikke aktuelt nogen poster eksporteret til DanBib med disse restriktioner, så dette forhold havde ingen opsættende virkning på igangsætningen af den løbende eksport.

Styregruppen har foreslået Bibliografisk Råd at håndtere dette generelt ved at der defineres et teknisk delfelt, hvor tilstedeværelse af en kode indebærer at posten ikke må eksporteres til WorldCat. De enkelte biblioteker skal så være opmærksomme på at sikre at sådanne poster er korrekt afmærket.

Samspil med end user grænsefladen worldcat.org

Sideløbende med arbejdet med den professionelle adgang til WorldCat er der udviklet på indgang og velkomstsider i bibliotek.dk. Velkomstsiden er det der møder slutbrugere fra hele verden, der efter søgning i WorldCat.org opdager et materiale, der findes på et dansk bibliotek. Velkomstsiden anviser hvordan både slutbrugere og professionelle biblioteksfolk kan komme videre i processen.

For danske brugere står bibliotek.dks bestillingsmuligheder straks til rådighed. Udenlandske slutbrugere opfordres til at bruge eget lokalt bibliotek og udenlandske biblioteker får en vejledning i hvordan fjernlån og kontakt med danske biblioteker kan håndteres. Det er ikke alle biblioteker, som bruger de professionelle og betalingsbelagte værktøjer, som OCLC tilbyder.

Der har desværre været nogle tekniske problemer i løbet af efteråret, som har betydet at overgangen fra de kun delvist virkende opslag på ISBN/ISSN til opslag på WorldCat-ID er blevet forsinket, men forventes gennemført i løbet af 1. kvartal 2011.

I worldcat.org præsenteres Danmark som lokalisering således:

Library

1. **Danish Union Catalogue and Danish National Bibliography**
library.dk; bibliotek.dk; DBC
Ballerup, DK 2750 Denmark

Ved valg af denne fås denne introduktion:

Welcome to the Danish libraries

Visitors from outside Denmark:

Contact your local library if you want to request this item.

Libraries outside Denmark:

1. Click the title below
2. Then click the link below to the right "See where the item is available"
3. Libraries accepting international requests will be displayed first. Use the mailaddress to request.
4. If you only see a list of "These libraries do not accept international requests", try sending a request to **Statsbiblioteket - international loans**.

Danish residents:

Request below at the library where you want to pick it up.

Med den bibliografiske post nedenunder.

Og hvis et udenlandsk bibliotek følger vejledningen, giver det en sådan oversigt:

Libraries

70 libraries have the material

These libraries accept international loans - use mailaddress to forward your request

Statsbiblioteket
Victor Albecks Vej 1
8000 Århus C
Mailaddress: udlaan@statsbiblioteket.dk
 On shelf
[Look up in the library's catalog](#)

Danmarks Pædagogiske Bibliotek
Postboks 840 Tuborgvej 164
2400 København NV
Mailaddress: doklev@dpu.dk
 Cannot be reserved
[Look up in the library's catalog](#)

These libraries do not accept international loans

Libraries from 1 to 10
[Next 10](#) [See all libraries](#)

Københavns Biblioteker
Krystalgade 15
1172 København K
hovlae@kff.kk.dk
 On shelf
[Look up in the library's catalog](#)

Gentofte Bibliotekerne
Ahlmanns Alle 6
2900 Hellerup

.....

Yderligere undersøgelser og analyser

I projektansøgningen var listet en række undersøgelser og analyser. Der er efterfølgende redegjort for disse.

En undersøgelse af muligheder for berigelse af "data-fattige" poster fra WorldCat blev overflødig, da AUB uafhængigt at projektet startede med at udvikle en sådan funktion. AUB afgiver en materialebestilling og modtager som kvittering en MARC post, som dog er af en kvalitet, som tidligere har krævet en manuel efterkatalogisering. Dette er nu erstattet af en automatisk opdateringsrutine. Der udtrækkes et ISBN-nummer fra posten. Dette anvendes til automatisk via Zpunkt at fremsøge evt. post i WorldCat, dog således at en post fra Library of Congress foretrækkes. Posten downloades i danMARC2 via DBC's konverteringsprogram og flettes sammen med accessionsposten i AUBOLINE. AUB's projekt blev præsenteret af Kasper Løvschall på DF's Forum for Registrering temadag 9. juni 2010 *Fælles om katalogen*, jf. <http://katalogsamarbejde.wordpress.com>.

Før projektets start var det ikke entydigt afklaret hvordan noter om bibliotekernes tidsskriftsbeholdninger kunne vises i WorldCat. Den afgørende forhindring for en normal opdatering af WorldCat med tidsskriftbeholdninger er, at OCLC's anvendelse af MARC21-formatet ikke kan rumme disse oplysninger. OCLC skal have tidsskriftbeholdninger i separate poster, som skal knyttes sammen med de bibliografiske poster via OCLC-ID. Efter beslutning om etablering af et krydsreferenceregister var vejen banet for en løsning på dette problem. Der indgår derfor en delaktivitet med opdatering af WorldCat med tidsskriftsnoter i aktiviteten eksport til WorldCat.

En mulig konvertering af emnedata fra OCLC til hel- eller semiautomatisk at danne DK5 blev opgivet, da de biblioteker, som kunne have glæde af en sådan konvertering, kun repræsenterer en beskedent del af det samlede genbrug.

I forbindelse med genbrug af poster fra WorldCat har spørgsmålet om adgang til supplerende data i form af indholdsfortegnelser, forlagsomtaler mv. samt forsider været undersøgt på et foreløbigt grundlag. Der er ikke nogen klar dokumenteret konklusion, men bibliotekerne bør undlade at slette links i de genbrugte poster. Foreløbige stikprøver viser, at disse links bevarer deres gyldighed.

Mulighederne for mapning af andre i Danmark anvendte klassifikationssystemer til 3-cifret Dewey er sket med et pilotprojekt for RUB og i tilslutning hertil udarbejdede John Kruuse en oversigt over andre biblioteker. Begge dele er resumeret nedenfor.

Ud fra en status for emneklassifikation på større danske forskningsbiblioteker, blev mulighederne afprøvet for en tilsvarende mapning mellem RUB's 2300 definerede UDK - <http://www.rub.ruc.dk/ikt/udk1.shtml> og 3-digit-DDC. 70-80 % af RUB's UDK-numre kan umiddelbart mappes til et tilsvarende 3-digit-DDC, men resten består af meget specielle fagområder (udtrykt som kolonforbindelser eller alfabetisk underdeling), som lige-værdigt kan mappes til flere DDC-hovedområder.

Andre danske UDK-klassificerede samlinger:

Danmarks Tekniske Videnscenter - antal ukendt, men meget detaljeret indenfor UDK-500+600-grupperne: <http://www.dtic.dtu.dk/infosog/alis/tesaurus.aspx>

ASB - register: kun 390 UDK/emnetal benyttes til opstilling:

<http://www.hba.dk/udk/Systdk.htm>

CBS - mere detaljeret emne/opstilling - men kan ikke trækkes ud i en samlet oversigt

AUBOLINE - UDK-emneopdeling i samme detaljeringsgrad som RUB. Oversigt kun mulig i 10-liniers SKAN-funktion.: <http://www.aub.aau.dk/>

Da ingen af de danske UDK-biblioteker benytter en simpel, standardiseret udgave af UDK, tjener det ikke noget formål at mappe standard-UDK til 3-digit-DDC.

De andre store danske biblioteker:

KU-Life simpelt klassifikationssystem, kan mappes primært til DDC 630-639:

<http://www.bvfb.life.ku.dk/>

REX - flyder lidt mht. emnedata, nyere udenlandske poster er DDC-klassificerede, danske er dk5-klassificerede, alt det lidt-meget ældre er klassificeret efter KB's eget klassifikationssystem til HUM-SAM-TEOL og KUB-Nords til SUN-NAT. Jeg har oversigter over begge - de følger meget alm. faggrænser og kan derfor også uden videre mappes ind i DDC: <http://www.kb.dk/da/index.html>

SDUB – Emnevejviser. Klassifikationssystemet bygger på det svenske SAB. Der findes en DDC-SAB-konkordans, så det vil være enkelt at mappe hovedparten af SAB til 3-digit-DDC. SDUB's medicinske bogsamling følger NLM's Q og W-grupper med et V-foran - for at det skal ligne det øvrige biblioteks SAB-opstilling. NLM og DDC er så forskellige mht. fagopdeling (når vi kun ser på 3-digit-DDC), at man ikke meningsfyldt kan mappe mellem de to. <http://www.bib.sdu.dk/emnedata/index.html>

Heller ikke for andre klassifikationer end UDK ser styregruppen et aktuelt realiserbar projekt med mapning til OCLC's 3-digit-Dewey.

Der er interesse for nyhedsovervågning, men det skal formentlig ses i sammenhæng med de redskaber, som OCLC tilbyder, især OCLC Selection og OCLC Connexion.

Tilsyneladende kan disse redskaber ikke umiddelbart anvendes af danske biblioteker, som pt. har individuelle løsninger. Der blev derfor afholdt en workshop 2. december 2010 med deltagelse af de store danske forskningsbiblioteker og OCLC. Formålet var at udveksle viden og erfaring om materialevalg, anskaffelse og katalogisering. Workshopen er kort refereret på <http://katalogsamarbejde.wordpress.com>, hvor det endvidere er tanken at fortsætte videndeling mellem bibliotekerne i et evt. udvidet samarbejde med OCLC.

Samspil med WorldCat's professionelle værktøjer

Den primære opgave var at etablere et løbende samarbejde mellem danske aktører i det internationale lånesamarbejde og som kompetenceudvikling gennemføres en eller flere workshops i anvendelse af og samspil med OCLC's værktøjer til Resource Sharing..

Der er etableret et Netværk for danske långivende biblioteker i WorldCat, som fra starten omfattede de 10 biblioteker, der meldte sig som potentielle långivere i forbindelse med det forrige projekt. Netværket blev startet op med en workshop med status for det danske samarbejde med OCLC og med ønsker og krav til et kommende udbygget samarbejde. Det blev her aftalt at fortsætte møderne som et Netværk, hvor alle aspekter af arbejdet med WorldCat og samarbejdet med OCLC kan drøftes.

Netværket har afholdt 2 møder i 2009 og 3 møder i 2010.

Deltagende biblioteker:

Det Kongelige Bibliotek
Statsbiblioteket
Syddansk Universitetsbibliotek
Roskilde Universitetsbibliotek
Det Biovidenskabelige Fakultetsbibliotek
Danmarks Pædagogiske Bibliotek
CBS Bibliotek
ASB Biblioteket
Det Farmaceutiske Fakultetsbibliotek
Nordisk Institut for Asienstudier, Biblioteket (udmeldt september 2010)

Dagsorden

Alle møder har haft 1-4 deltagere fra hvert RS (Resource Sharing) bibliotek – alt efter indhold på dagsordenen. Faste punkter på møderne har været status fra Styregruppen om de formelle aftaler med OCLC, drøftelse og fremlæggelse af de tekniske aspekter ved eksporten fra DBC til WorldCat, drøftelse af de politiske og økonomiske aspekter i samarbejdet, kopikatalogisering, udveksling af erfaringer med værktøjerne i WorldCat (constant data, FirstSearch-fjernlånsmodul, custom holdings) og opgaver med at tilrettelægge en overskuelig og anvendelig (fælles) statistik.

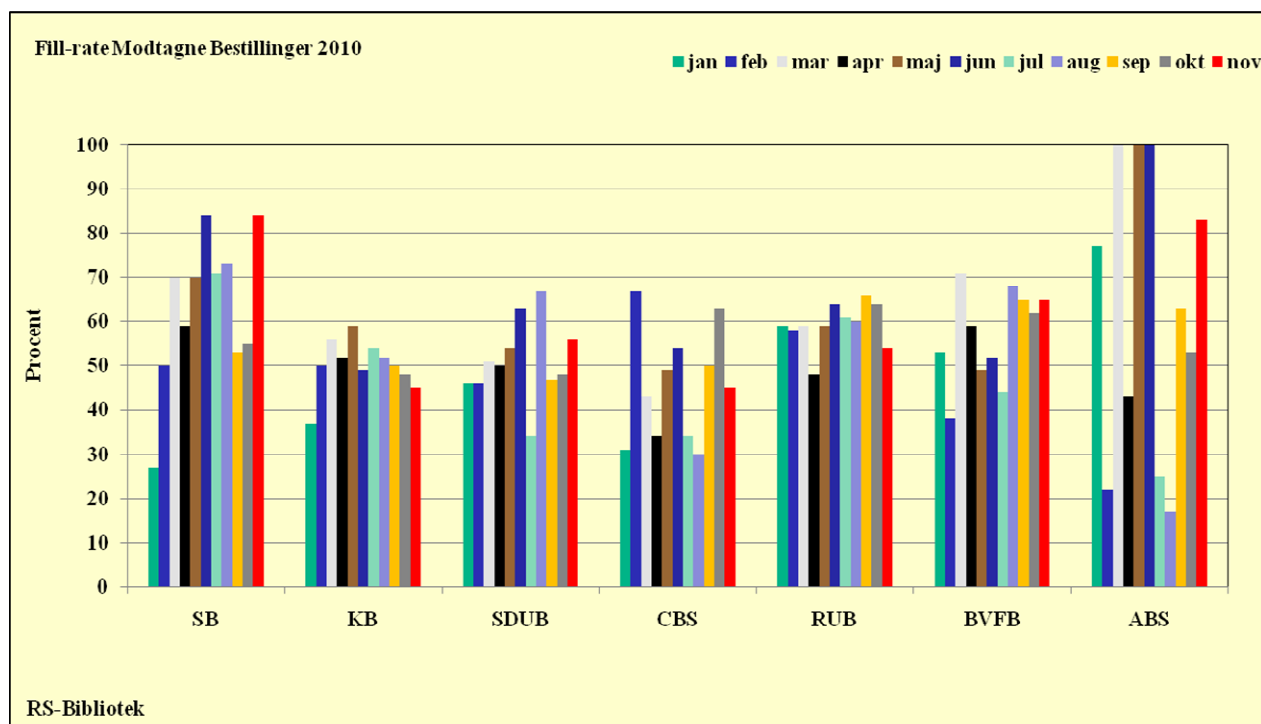
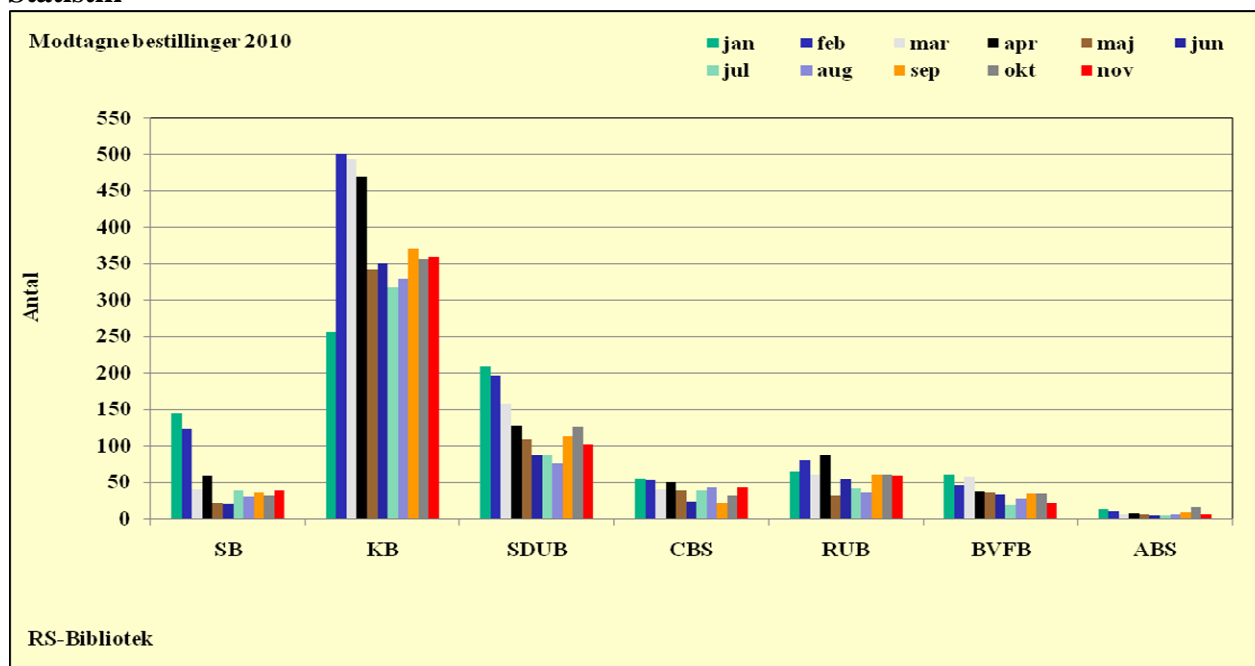
Udlån

Eksporten til WorldCat var for monografierne på plads så RS-bibliotekerne kunne starte udlån januar 2010. For 2010 gælder at der er efterspørgsel på litteratur på de europæiske hovedsprog og det skyldes formentlig, at der ikke udlånes fra andre europæiske biblioteker via WorldCat – endnu. Til pudsigheden hører, at de første udlån fra SDUB gjaldt monografier der aldrig tidligere havde været udlånt.

Kopier

Der modtages stadig en del bestillinger på artikelkopier – også en del som ikke kan opfyldes. Dette skyldes formentlig både ”erfaringsbaseret brug” ud fra de nu slettede NOSP-poster og nye periodikaposter – selv om der endnu ikke er eksporteret de tilhørende beholdningsnoter for trykte tidsskrifter. Eksporten af beholdningsnoter for tidsskrifter forventes afsluttet i januar 2011 og Netværket vil holde øje med og udveksle erfaringer også på dette område.

Statistik

Efter projekt 2009-2010

Netværket er enige om at videreføre mødevirksomheden fremover i eget regi, dvs selvfinansierende, da dette forum er velegnet til erfaringsudveksling, videndeling og fælles drøftelse af tiltag dels omkring WorldCat og dels generelt fra OCLC.

Netværket har i projektperioden kun omfattet biblioteker, der har stillet samlingerne til rådighed for udlån. Efter projektafslutning vil Netværket overveje at invitere også biblioteker der ”kun” arbejder med indlånsiden til at deltage, da alle kan bidrage med mere viden og erfaring i forventningen om en stigende trafik, øget genbrug og professionel udnyttelse af de værktøjer der er og udvikles i WorldCat. Der forventes møder 2-3 gange årligt efter behov og med skiftende værtskab.

Samspil med WorldCat/FirstSearch og bibliotekets katalog

På møder i RS-netværket er gennemgået forskellige modeller for kobling fra WorldCat via FirstSearch-grænsefladen til RS-bibliotekets katalog. Formålet med en kobling er at tilbyde udenlandske biblioteker, der bruger FirstSearch-grænsefladen, et direkte link til den konkrete post i RS-bibliotekets katalog.

I den nuværende løsning linkes der fra WorldCat til en tom søgeside i bibliotekets katalog. OCLC-ID er det eneste sikre søgeargument, som OCLC videresender. Disse numre findes imidlertid kun i meget begrænset og dermed utilstrækkeligt omfang i RS-bibliotekernes poster.

RS-bibliotekerne ønsker, at DBC afgiver tilbud om etablering af en fælles service, hvor URL'en fra OCLC on-the-fly konverteres til en brugbar URL. Det indebærer at OCLC-ID + RS-bibliotekets navn konverteres til bibliotekets eget lokale ID-nummer + RS-bibliotekets URL. Servicen skal i givet fald udvikles ud fra det krydsreferenceregister, som DBC har etableret i forlængelse af den initiale upload af WorldCat fra bibliotek.dk. DBC vil fremsende det ønskede tilbud, når den nødvendige erfaring med og viden om de URL'er som OCLC danner til bibliotek.dk, er erhvervet - formentligt tidligt i 2011.

Samspil med WorldCat's professionelle værktøjer – automatisk udveksling

En af opgaverne var at undersøge mulighederne for automatisk udveksling af fjernlånstransaktioner mellem OCLC og danske biblioteker.

I udredningen af dette punkt har deltaget Erik Bertelsen, Statsbiblioteket og Leif Andresen, Styrelsen for Bibliotek og Medier. Ideen var at tage udgangspunkt i Statsbibliotekets funktioner ud fra dette biblioteks forholdsvis store brug af OCLC's fjernlån.

Der var vurderingen, at det i forhold til indgående bestillinger ikke har et omfang, som kan retfærdiggøre nogen udviklingsomkostninger. For udgående bestillinger ville det være interessant at etablere et automatisk samspil, men det skønnes at udviklingsomkostningerne vil være ikke uvæsentlige. Endvidere gælder OCLC ikke umiddelbart kan stille funktioner til rådighed.

Projektets styregruppe afsluttede derfor delaktiviteten med den konstatering at ideen er god nok, men ikke praktisk realisabel aktuelt.

Inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC

En af opgaverne var at finde en model for inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC. I projektføreløbet blev der ikke som oprindeligt påtænkt afholdt særskilte møder. Emnet blev drøftet på ovennævnte netværksmøder og ved skriftlig høring af de primære projektdeltagere. Den generelle udvikling af samarbejdet med OCLC indgår i DanBib udviklingen, hvor den årlige udviklingsplan nu indgår i et høringsforløb sideløbende med bibliotek.dk høringen om udviklingsplan. For RS-bibliotekerne er etableret ovenfor omtalte netværk.

I notatet foreslås Styregruppen fra projektet videreført som WorldCat Koordineringsgruppen med sin nuværende repræsentation fra Styrelsen, DBC og Statsbiblioteket, udvidet med Det Kongelige Bibliotek.

For yderligere information henvises til *Notat om inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC* (bilag 3).

Et udkast til notatet har været til høring hos de fire primære partnerbiblioteker: Det Kongelige bibliotek, Syddansk Universitetsbibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek og Danmarks Pædagogiske Bibliotek. Efterfølgende blev notatet forelagt DEFF's programområde for Arkitektur og Middleware.

Herefter har Styrelsen for Bibliotek og Medier, DBC og Statsbiblioteket alle tilsluttet sig det endelige notat og den nye WorldCat Koordineringsgruppen træder i funktion fra januar 2011.

Artikler og præsentationer på konferencer

Artikler om projektet

DF Revy, vol 32, nr. 1, 2009, side 12-14

Leif Andresen, Per Mogens Petersen, Helle Brink: Danske biblioteker i WorldCat : 3 indlæg om danske bibliotekers fremtidige samarbejde med OCLC

DF Revy, vol 32, nr. 6, 2009, side 7-8

Leif Andresen: Danske biblioteker i WorldCat: implementering

REVY, vol 33, nr. 1, 2010, side 13

Leif Andresen: Danske biblioteker leverer høj kvalitet til WorldCat (under Petit)

(DF Revy / REVY artikler kan hentes på <http://www.dfrevy.dk/>)

Interlending & Document Supply, vol. 38, nr. 3, 2010

Leif Andresen & Helle Brink: Danish libraries in WorldCat – and ordering facilities to ten Danish libraries

Oplæg om projektet:

Norge, marts 2009: Oplæg på BIBSYS-konference, Norge - Helle Brink

Sverige, Stockholm, april 2009: Oplæg på Svensk fjernlånskonference - Helle Brink

Danmark, Hindsgavl, maj 2009: 3 oplæg, Fjernlånskonference - Leif Andresen, Helle Brink og Per Mogens Petersen

Tyskland, oktober 2009: Oplæg, ILDS fjernlånskonference oktober 2009: Leif Andresen & Helle Brink

Danmark, DBC: Gå-hjem-møde, november 2009 - Per Mogens Petersen

Danmark, Statsbiblioteket: Gå-hjem-møde, april 2010 - Per Mogens Petersen & Helle Brink

Danmark, Middelfart Bibliotek 26.maj 2010 Temadag om fjernlån – Leif Andresen og Helle Brink

Finland, oktober 2010: Oplæg, Nordisk fjernlånskonference - Leif Andresen & Helle Brink

Tyskland, Frankfurt, marts 2011: Oplæg, EMEA OCLC - Poul Erlandsen & Helle Brink

Styregruppens arbejde

Styregruppe har holdt en række møder, hvoraf de fleste har været korte møder i sammenhæng med andre møder, primært i netværket. Der er i bilag 4 en oversigt over styregruppens møder.

Den væsentligste ændring i forhold projektet budget har været en omfordeling som konsekvens af DPB-problemet; se nærmere i afsnittet *Eksport til WorldCat*.

Mulige opfølgninger til projektet

Styregruppen har efter en drøftelse med programområdet Arkitektur og Middleware på møde 8.11.2010 drøftet mulige udviklingsprojekter i forlængelse af det afsluttede implementeringsprojekt. Efterfølgende har alene karakter af idekatalog og der er ikke taget stilling til hvad der kan være nye DEFF-projekter og hvad der er DanBib-projekter (bortset fra det første)

Samspil med FirstSearch

Etablering af en fælles service, hvor URL'en fra OCLC on-the-fly konverteres til en brugbar URL. Se ovenfor under *Samspil med WorldCat/FirstSearch og bibliotekets katalog* om fremtidigt DanBib-projekt.

WorldCat som datakilde

Projektet kunne tage udgangspunkt i en generalisering af AUBs metode for berigelse af accessionsposter. Projektet kunne passende også rumme nærmere undersøgelse af mulighederne for automatisk ajourføring af genbrugte poster samt undersøgelse af muligheden for at supplere posterne med forsider, indholdsfortegnelser, bogbidder og andre relevante data.

Lånesamarbejdet med OCLC værktøjer:

I projektets slutperiode er sket en udvikling, hvor brugen af OCLC's ILL værktøjer ser ud til at blive yderligere udbredt i Norden og Europa. Det kunne give anledning til at overveje om anvendelsen af værktøjer kan effektiviseres. Projektet kunne tage udgangspunkt i en generalisering af bl.a. SB's metode for håndtering af indlån.

E-ressourcer:

I eksporterede poster er URL ofte biblioteksspecifikke, hvilket er u hensigtsmæssigt for brugere i WorldCat. Der er derfor behov for at kunne ”generalisere” URL’er således at brugere uden onsite-adgang ledes til ressourcen frem for som nu til et biblioteks login-side.

Nyhedsovervågning:

Der er fortsat interesse blandt danske biblioteker for at bruge WorldCat som nyhedskilde; OCLC er ved flere lejligheder blevet gjort opmærksom herpå, senest på workshopen 2. december 2010, hvor de store forskningsbiblioteker præsenterede arbejdsgange, og hvor bl.a. gennemgik mulighederne i OCLC Selection og OCLC Connexion. Indtil videre fortsætter danske biblioteker at dele viden via <http://katalogsamarbejde.wordpress.com>.

Bilag

- 1: Projektansøgning
- 2: Adgang til og genbrug af katalogposter fra WorldCat
[http://www.danbib.dk/docs/Genbrugsvejledning_WorldCat\[1\].pdf](http://www.danbib.dk/docs/Genbrugsvejledning_WorldCat[1].pdf)
- 3: Notat om inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC
4. Oversigt over projektets aktiviteter og møder

Bilag 1: Projektansøgning

Projektansøgning til DEFF – indenfor DEFF Arkitektur og Middleware: Danske biblioteker i WorldCat implementering

16. februar 2009

Generelle oplysninger

Navn	Statsbiblioteket
Adresse	Universitetsparken, 8000 Århus C
CVR-nummer	10100682
Telefon	8946 2022
Fax	8946 2220
E-postadresse	sb@statsbiblioteket.dk
Biblioteksnummer	820010

Økonomisk/juridisk ansvarlig

Institution	Statsbiblioteket
Person	Arne Sørensen
Adresse	Statsbiblioteket, Universitetsparken
E-postadresse	as@statsbiblioteket.dk

Projekttitel

Projekt: Danske biblioteker i WorldCat implementering

Samarbejdspartnere

Statsbiblioteket - kontakt Helle Brink [hb@statsbiblioteket.dk]
DBC- kontakt Per Mogens Petersen [PMP@dbc.dk]
Styrelsen for Bibliotek og Medier - kontakt Leif Andresen [lea@bibliotekogmedier.dk]

Følgende forskningsbiblioteker deltager som primære projektdeltagere:

- Syddansk Universitetsbibliotek
- Roskilde Universitetsbibliotek
- Det Kongelige Bibliotek
- Danmarks Pædagogiske Bibliotek

Endvidere vil følgende biblioteker blive indbudt til at deltage i forhold til internationale lånesamarbejde:

- Det Biovidenskabelige Fakultetsbibliotek
- Det Farmaceutiske Fakultetsbibliotek
- Nordisk Institut for Asienstudier, Biblioteket
- Aalborg Universitetsbibliotek
- Danmarks Tekniske Informationscenter

Øvrige forskningsbiblioteker inddrages i forhold til forskellige åbne workshops.

Samlede projektudgifter

810.000 kr.

Dertil kommer ca. 325.000 kr. som afholdes af DBC udenfor DEFF-projektet.

Ansøgt beløb

370.000 kr.

Resumé af projekt

Projektet skal dels resultere i konkrete implementeringer, dels i evt. anbefalinger af mulige efterfølgende aktiviteter. De konkrete implementeringer vil øge samarbejdet mellem danske og udenlandske biblioteker gennem en udbygning af den danske og den internationale biblioteksinfrastruktur. Det forventes at projektet vil føre til øget og forbedret gensidigt genbrug af bibliografiske data samt til øget og forbedret lånesamarbejde mellem danske og udenlandske biblioteker.

Der er fokus på international markedsføring af danske materialer og danske biblioteker, på effektiv fremskaffelse af udenlandsk materiale til danske biblioteksbrugere samt på udbygning af rationelle arbejdsgange i danske biblioteker.

Projektet ledes af Statsbiblioteket og koordineres med parallelle DanBib-aktiviteter i en styregruppe, hvor Styrelsen for Bibliotek og Medier varetager formandskabet.

Projektbeskrivelse og projektplan

Baggrund

Styrelsen for Bibliotek og Medier har på sin handlingsplan at forøge synligheden af danske biblioteker. Dette var baggrunden for 2008 DEFF-projektet Danske biblioteker i WorldCat, som er afrapporteret med *Danske biblioteker i WorldCat. Rapport fra DEff-projektet.*

Januar 2009 - <http://www.deff.dk/showfile.aspx?IdGuid={8C48C62C-BEF5-4230-9680-DBFA4AB1966C}#>

Der er igennem 2008 foretaget en række analyser og udredninger som forberedelse til et udvidet samarbejde med OCLC om WorldCat. Dette arbejde dokumenteres med denne rapport.

Der blev 19.12.2008 underskrevet en aftale, som dels giver danske biblioteker adgang til at bruge WorldCat som kilde til genbrugskatalogisering og dels indebærer at den samlede bestand på danske offentlige biblioteker bliver uploadet til WorldCat. Endvidere bliver et mindre antal forskningsbiblioteker leverandører af udlånsmateriale til udenlandske biblioteker - og Statsbiblioteket sikrer at den øgede internationale synlighed af den danske kulturarv, som den afspejles i danske bibliotekers bestand, også udmøntes i praktisk tilgængelighed.

På grundlag af denne aftale skal det nu sikres at forskningsbiblioteker får den maksimale nytte af de nye muligheder.

Formål

Formålet med dette projekt er at implementere et nærmere samarbejde mellem danske biblioteker og biblioteksbasen WorldCat:

- Adgang til genbrug af katalogiseringer fra WorldCat.
- Øge den internationale synlighed af den danske kulturarv
- Sikre at danske brugere af WorldCat får optimale muligheder
- Optimere danske biblioteker som leverandører af udlån til udenlandske biblioteker
- Optimere danske bibliotekers anvendelse af faciliteter udviklet af OCLC.

Mål

Målet med dette projekt er at implementere den danske deltagelse i WorldCat.

Målgruppe

Det samlede danske biblioteksvæsen.

Strategi/metode

Projektet skal gennem et forløb på ca. et år medvirke til at sikre at anvendelsen af og samspillet med WorldCat implementeres samt at yderligere muligheder undersøges nærmere.

Sideløbende med projektet gennemfører DBC med udgangspunkt i aftalen mellem OCLC og DBC en række aktiviteter. Disse aktiviteter udføres i samspil med projektet.

Hovedaktiviteter

WorldCat som katalogiseringskilde

Der skal udføres en række aktiviteter for at implementere brugen af WorldCat til genbrug i form af best practices og anden dokumentation. Review ved de primære projektdeltagere efterfulgt af åben workshop.

Udenfor DEFF-projektet implementerer DBC opsætning af adgangen til WorldCat som understøtter bibliotekernes behov for genbrug af poster gennem DanBib-samarbejdet. Såvel implementering som drift finansieres via DanBib-licensen.

Danske biblioteker i WorldCat's biblioteksregister

For at sikre at danske biblioteker er beskrevet korrekt etableres en fælles samlet opdatering fra VIP-basen til WorldCat Registry <http://www.worldcat.org/registry/Institutions>

Denne aktivitet er en fælles opgave for alle danske biblioteker og finansieringen af implementeringen deles derfor mellem DBC og projektet som udgangspunkt 50/50.

Der er p.g.a. fusioner m.v. i dag mange fejlagtige registreringer af danske biblioteker i WorldCat Registry, som skal justeres.

Eksport til WorldCat

Alle bibliografiske poster i DanBib, som er nationalbibliografiske og/eller har lokalisering til ét eller flere biblioteker skal eksporteres til WorldCat. Den samlede danske beholdning repræsenteres af én lokalisering til bibliotek.dk. Implementering af aktiviteten finansieres og udføres af DBC. For Resource Sharing bibliotekerne (se nedenfor) medtages individuel lokalisering. Implementeringen gennemføres udenfor DEFF-projektet.

Samspil med end user grænsefladen worldcat.org

Der skal udvikles et "modtageskærmbillede" i bibliotek.dk. Dette udformes forskelligt alt efter om brugeren kan identificeres som dansk eller ej.

Aktiviteten finansieres af Styrelsen for Bibliotek og Medier (bibliotek.dk bevillingen).

Yderligere undersøgelser og analyser

I forbindelse med download fra WorldCat undersøges:

- hvordan download af ”data-fattige” poster senere beriges fra WorldCat
- optimering af ajourføring af Resource Sharing bibliotekerne beholdning i WorldCat
- konvertering af emnedata
- varig anvendelse af WorldCat-links til supplerende data, herunder forsider mv.

I forbindelse med eksport af danske poster undersøges:

- mulighederne for mapning af andre i Danmark anvendte klassifikationskoder til 3-cifret-Dewey analyseres og på det grundlag beskrives mulige ekstra tiltag.

Udenfor DEFF-projektet gennemfører DBC yderligere undersøgelser.

Samspil med WorldCat's professionelle værktøjer

I OCLC's professionelle WorldCat-værktøjer vil *Resource Sharing* bibliotekerne bliver repræsenteret som mulige leverandører af lån. Disse biblioteker selv vedligeholder oplysningerne i OCLC's database. Som kompetenceudvikling gennemføres en eller flere workshops i anvendelse af og samspil med OCLC's værktøjer til *Resource Sharing*. Der etableres endvidere et løbende samarbejde mellem danske aktører i det internationale lånesamarbejde.

Mulighederne for automatisk udveksling af fjernlåns-transaktioner mellem OCLC og danske biblioteker) skal undersøges.

Generelt

Der skal findes en model for inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC. De primære projektdeltagere deltager i udvikling af konceptet. I 2009 afholdes et antal åbne workshops knyttet til implementeringsprojektet.

Endvidere anvendes midler til egentlig projektledelse, rejseomkostninger projektleder, rapportskrivning, mulighed for ekstern bistand etc.

Succeskriterier/resultater

Udgivelse af guidelines for best practices for WorldCat til genbrug.

Danske biblioteker uploadet i WorldCat Registry.

Gennemførelse af workshop om optimering af danske bibliotekers deltagelse i OCLC's Resource Sharing.

Publicering af notat om inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil 2010ff med OCLC.

Organisationsplan

WorldCat styregruppen består af Helle Brink (Statsbiblioteket og projektleder DEFF-projektet), Per Mogens Petersen (DBC og DBCs projektleder) og som formand Leif Andresen (Styrelsen for Bibliotek og Medier og formand). Der nedsættes ad hoc arbejdsgrupper efter behov.

Ressourceplan

Statsbiblioteket

Dansk BiblioteksCenter
Styrelsen for Bibliotek og Medier
Andre forskningsbiblioteker.

Styregruppens tidsforbrug på møder m.v. dækkes også i 2009 af de tre institutioner: Statsbiblioteket, DBC og Styrelsen for Bibliotek og Medier.
Derudover inddrages ekstern ekspertise indenfor budgettet.
Andre forskningsbiblioteker deltager dels i udvalgte delprojekter, dels i form af arbejdende interessenter gennem review af oplæg, bidrag til workshop og review af rapporter.

Tidsplan

Projektet gennemføres fra marts 2009 til første kvartal 2010.

Erfaringsindsamling og informationssøgning

Samarbejdspartnersnes viden om WorldCat og OCLC er beriget gennem forundersøgelsesprojektet, herunder møder med OCLC repræsentanter.

Evalueringsplan

WorldCat styregruppen forestår den løbende evaluering.

Formidling af resultater

Den afsluttende rapport offentliggøres på nettet. Resultatet indgår i styrelsens strategi og dermed også i dennes publiceringer, beretninger m.v.

Budget

Løn	322.500 kr.
Andre udgifter: afholdelse af workshops, rejser, mødeservicing	47.500 kr.
Budget i alt	370.000 kr.

En indledende drøftelse 15.1.2009 i Programgruppen for Arkitektur og Middleware viste tilslutning til projektet.

Finansieringsplan

Ansøgt beløb	370.000 kr.
Egenfinansiering (skøn)	440.000 kr.

Budget opdelt på aktiviteter

WorldCat som katalogiseringskilde	100.000 kr.
Danske biblioteker i WorldCat's biblioteksregister	65.000 kr.
Oprydning i WorldCat's biblioteksregister	20.000 kr.
Yderligere undersøgelser og analyser	50.000 kr.
Kompetenceudvikling - Samspil med WorldCat's professionelle værktøjer	30.000 kr.
Teknisk samspil med WorldCat's professionelle værktøjer	25.000 kr.
Samarbejde med bibliotekerne	20.000 kr.

Projektkoordinering	60.000 kr.
I alt	370.000 kr.

Budget for løn opdelt på deltagere

Statsbiblioteket	177.500 kr.
Øvrige forskningsbiblioteker	50.000 kr.
DBC	95.000 kr.

Egenfinansiering:

Deltagende forskningsbiblioteker: tid og rejser ved deltagelse i workshops mv. Samlet bidrag estimeres til 190.000 kr.

Styrelsen for Bibliotek og Medier: indgående arbejdstid i styregruppen og faglige aktiviteter samt bibliotek.dk grænseflade. Estimat: 125.000.

DBC og Statsbiblioteket: indgående arbejdstid i styregruppen. Estimat hver 25.000 kr.
Øvrige DBC udgifter indenfor projektet skønnes til 75.000 kr.

DBC forventer udgifter på ca. 325.000 kr. udenfor DEFF-projektet.

Med venlig hilsen

WorldCat styregruppen

Helle Brink, Statsbiblioteket
Per Mogens Petersen, Dansk BiblioteksCenter
Leif Andresen, Styrelsen for Bibliotek og Medier

Bilag 2: Adgang til og genbrug af katalogposter fra WorldCat

Adgang til og genbrug af katalogposter fra WorldCat er publiceret på
<http://www.danbib.dk/>

[http://www.danbib.dk/docs/Genbrugsvejledning_WorldCat\[1\].pdf](http://www.danbib.dk/docs/Genbrugsvejledning_WorldCat[1].pdf)

Efter projektets afslutning overtager DBC vedligeholdelsen af dette dokument.

Bilag 3: Notat om inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC

WorldCat Styregruppen

Notat om inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC

Indstilling til Styrelsen for Bibliotek og Medier, DBC og Statsbiblioteket

16. november 2010

Indledning

Det har fra starten været tanken at der skulle findes en mere blivende model for koordinering i forhold til OCLC og WorldCat og at denne skulle sikre en indflydelse for bibliotekerne. Dette udmøntede sig i ansøgningen om ”Danske biblioteker i WorldCat. Implementering” til DEFF styregruppen således:

Der skal findes en model for inddragelse af bibliotekerne i det fremtidige samspil med OCLC. De primære projektdeltagere deltager i udvikling af konceptet. I 2009 afholdes et antal åbne workshops knyttet til implementeringsprojektet.

Der har ikke vist sig basis for at holde andre møder end møderne i *Netværket for danske långivende biblioteker i WorldCat*, hvor de primære projektdeltagere alle deltager.

Styregruppen foreslår de allerede gennemførte initiativer videreført med følgende fremtidige aktiviteter dækkende:

- Bibliotekernes indflydelse generelt på den videre udvikling af samarbejdet med OCLC om WorldCat
- Koordinering af samarbejdet mellem danske långivende biblioteker i WorldCat
- Generel koordinering af forholdet til OCLC / WorldCat

Bibliotekernes indflydelse generelt på den videre udvikling af samarbejdet med OCLC om WorldCat

Da det er DBC som er aftalepartner med OCLC og da samarbejdet håndteres som en del af DanBib-aktiviteterne, er der taget udgangspunkt heri.

Det er aftalt med DBC at videre udvikling af samarbejdet med OCLC om WorldCat sker som en del af DanBib-udviklingen og dermed afspejles i DanBib-udviklingsplanen. Det er endvidere aftalt at denne fra og med planen gældende for 2010 er lagt parallelt med bibliotek.dk udviklingsplanen, d.v.s. med en offentlig høring ud fra et oplæg i november måned og et møde med bibliotekslederforeninger i december måned.

Det skal understreges at denne model sikrer at alle biblioteker – både folke- og forskningsbiblioteker – inddrages i høringsprocessen.

Det er endvidere på et møde med OCLC august 2010 drøftet den generelle model for medlemskab af OCLC. Umiddelbart accepterede OCLC's repræsentanter at alle danske offentlige biblioteker, som bidrager med lokaliseringer, skulle betragtes som medlem af OCLC. D.v.s. alle folkebiblioteker og alle forskningsbiblioteker med bestand i DanBib. Siden har OCLC trukket i land og spørgsmålet er aktuelt uafklaret – og styregruppen vil følge op på spørgsmålet.

Koordinering af samarbejdet mellem danske långivende biblioteker i WorldCat

Der er etableret *Netværket for danske långivende biblioteker i WorldCat*, som må betegnes som veletableret og med fuld deltagelse fra de RS-biblioteker, hvis beholdninger efter

aftale indgår eksplicit i WorldCat. DBC og styrelsen indgår også i netværket. Der har været holdt 2 møder i 2009 og 3 møder i 2010.

OCLC lægger vægt på at være en medlemsorganisation bestående af biblioteker fra hele verden. Ved etableringen afspejlede netværket derfor også de danske medlemmer af OCLC i henhold til aftalen december 2008 med OCLC og blev brugt som forum til forberedelse af det første møde i OCLCs nye regionale struktur (se nedenfor). Endvidere er møderne også brugt til at diskutere de tekniske og bibliotekstekniske aspekter ved implementering, udlån og indlån. DBC har deltaget med en tre-dobbelt funktion: deltager i styregruppen, som håndterer den tekniske implementering og i rollen som agent for OCLC.

I forhold til netværkets kernefunktion som forum for långivende biblioteker skal bemærkes at Det Kongelige Bibliotek er blevet den førende leverandør af biblioteksmateriale til udenlandske biblioteker. Statsbiblioteket er fortsat førende som indlånende bibliotek, bl.a. som følge af fortsat rolle som mediator for folkebibliotekerne. DBC administrerer lånesamarbejdets økonomiske flow mellem danske og udenlandske biblioteker.

Styregruppen foreslår at netværket videreføres forankret med Statsbiblioteket som koordinerende funktion i forhold til den fremtidige WorldCat Koordinationsgruppe - men i øvrigt selvorganiserende og selvfinansierende.

Netværket vil kunne inddrage de øvrige indlånende biblioteker i forbindelse med behandling af denne side af samarbejdet.

Generel koordinering af forholdet til OCLC / WorldCat

Det er styregruppens vurdering af der også fortsat er brug for den nationale koordinerende rolle både i forhold til bibliotekerne og i forhold til OCLC, som hidtil er forestået af Styregruppen for Danske Biblioteker i WorldCat.

Med overgangen til drift vil behovet for hyppige møder være nedadgående, men både DBC, Statsbiblioteket og Styrelsen for Bibliotek og Medier vil fortsat have behov for et tæt samarbejde om forholdet til OCLC og i forhold til bibliotekernes brug af WorldCat.

Der er i 2010 startet en ny regional struktur i OCLC med en EMEA-region for Europa, Mellemøsten og Afrika. Styregruppen deltog i februar 2010 i det første EMEA møde. En koordinering af aktiviteter i forbindelse med deltagelse i disse årlige møder og i valget af medlemmer til Global Council er en relevant aktivitet. I år blev Poul Erlandsen valgt som medlem af OCLC's Global Council.

Styregruppen foreslår at der videreføres en koordinerende gruppe efter afslutning af projektet ultimo 2010. En sådan koordineringsgruppe forventes at kunne fungere primært pr. email og med korte møder. Derudover vil gruppen være i beredskab i det tilfælde, at der er behov for større indsatser i forhold til samarbejdet med OCLC.

Styregruppen foreslår at Det Kongelige Bibliotek inviteres til at deltage i koordineringsgruppen med baggrund i Poul Erlandsens medlemskab af OCLC's Global Council og Det Kongelige Biblioteks position som førende udlånsbibliotek.

Procedure for dette notat

- Notatet blev sendt til kommentarer hos de fire primære partnerbiblioteker (Syddansk Universitetsbibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek, Det Kongelige Bibliotek og Danmarks Pædagogiske Bibliotek). Der har kun været positive kommentarer og redaktionelle kommentarer.
- Notatet blev derefter justeret redaktionelt – fortrinsvis med afklaring af OCLC medlemskab.
- Notatet blev i justeret form forelagt DEFF's programgruppe Arkitektur og Middleware til udtalelse på et møde 8.11.2010 uden at det gav anledning til ændringer.
- Styregruppen har udarbejdet et kort kommissorium for en ny koordineringsgruppe for samarbejdet med OCLC omkring WorldCat – se nedenfor
- Under forudsætning af godkendelse af notat inkl. kommissorium fra Styrelsen for Bibliotek og Medier, Statsbiblioteket og DBC, vil Styrelsen for Bibliotek og Medier indkalde den nye WorldCat Koordineringsgruppe. Statsbiblioteket og DBC bedes samtidig med svar på dette notat meddele navn på repræsentant. Det Kongelige Bibliotek har i sit høringssvar (jf. første bullet) peget på Poul Erlandsen.

Forslag til kommissorium

Styrelsen for Bibliotek og Medier, Statsbiblioteket, Det Kongelige Bibliotek og DBC nedsætter WorldCat Koordineringsgruppen for at sikre en løbende gensidig information og koordinering af forholdet til OCLC.

Parterne forpligter sig til gensidigt at informere om forhold og initiativer i forhold til OCLC og WorldCat og parterne bestræber sig på at koordinere disse.

Gruppens arbejdsform er primært emailbaseret og med kortere møder i forbindelse med f.eks. møder i Netværket for danske långivende biblioteker i WorldCat.

Styrelsen for Bibliotek og Medier har formandsposten.

Bilag 4: Oversigt over projektets aktiviteter og møder

Projekt "Danske biblioteker i WorldCat 2009-10" 2009

Januar	13.januar 2009 Styregruppemøde, B&M i Kbh 10-14	Strg
Februar	6. februar 2009 Styregruppemøde, B&M, Kbh (HB afbud)	Strg
Marts	9. marts 2009 Møde i Netværket 10-15 på DBC	Netværk
	24.marts 2009 Oplæg på BIBSYS-konference Norge	HB
April	30.marts 2009 Styregruppemøde, B&M, KBh 10-14 27. april 2009 Oplæg på svenske fjernlånskonference, Stockholm	Strg
Maj	12. maj 2009 Styregruppemøde, B&M, 10-14	HB Strg
Juni	28. maj 2009 Oplæg på fjernlånskonference, Hindsgavl	LEA+HB
August	23. juni 2009 Styregruppemøde, B&M, 12-15 27. august 2009 Styregruppemøde, DBC, 8.30-9.30	Strg Strg
Oktober	Workshop /Netværk 10-15 - DBC 6.oktober 2009 Styregruppemøde, B&M 9 - 10.30 (efterfulgt af bibliotek.dk-møde)	Netværk Strg
	19. - 21.oktober 2009 Fjernlånskonference (ILDS) Hannover Oplæg	LEA+HB
November	28.oktober 2009 Temadag, Referencefaggruppen, Vejle Oplæg om WorldCat og ArticleFirst 19. november 2009 Netværksmøde, CBS	HB Netværk
December	Gå-hjem-møde, DBC 10.december 2009 Styregruppemøde, SB 10-14	PMP Strg
2010		
Januar	21. januar 2010 Styregruppemøde, B&M, 8.30-11	Strg
Februar	21. januar 2010 Forhandlinger med OCLC, B&M, 11-14 3. februar 2010	Strg

	Netværksmøde, CBS, 10-14	Netværk
Marts	EMEA Leiden, Holland 23 - 25. februar 15. marts 2010 Styregruppemøde, B&M, 10-14	Strg Strg
	18.marts 2010 Fjernlåns-gå-hjem-møde , SB - minioplæg 27. april 2010 Gå-hjem-møde om WorldCat, SB	HB PMP+HB
Maj	Artikel til Interlending & Document Supply 4. maj 2010 Styregruppemøde KB 9 - 10 Netværksmøde, KB 10-14	LEA+HB Strg Netværk
	26. maj 2010 Temadag om fjernlån, Middelfart - oplæg Midtvejs rapport til DEFF	Strg. LEA
Juni	24.-29-juni 2010 ALA konference Washington - oplæg om fjernlån/OCLC 7. juli 2010 Møde BS med DBC (KL) 9-11 Møde BS - projektkonometri 11-14	HB LEA+HB LEA+HB
	3. august 2010 Styregruppemøde B&M 10-14	Strg
August	25. august 2010 Styregruppemøde 9-9.30; Styrelsen Møde med OCLC 10 - 12; Styrelsen OCLC møde med DBC på DBC 12 - 15 Artikel Referencen/ WorldCat+ArticleFirst	Strg Strg PMP+LEA HB
	Midtvejs rapport DEFF	Strg.
September	28.9.2010 Styregruppemøde CBS 9 - 11 Netværksmøde CBS 11 - 15 4-6. oktober 2010 Nordisk fjernlånskonference, Helsingfors Oplæg	Strg Netværk HB+LEA PMP+HB
	8. november 2010 Møde i DEFF: A&M på SB	
Oktober	15. november 2010 Styregruppemøde 10 - 13: Styrelsen 2. december 2010 Kursus OCLC-værktøjer DBC 10-15	Strg. PMP
	Styregruppemøde 15 - 16.30 Afsluttende rapport	Strg.